

Бугайчук О.В. – аспірант 3 курсу факультету
іноземної філології, ВНУ імені Лесі Українки

ПОЗНАЧЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЗВАНЬ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ ВІЙСЬКОВІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Постановка проблеми.

Позначення військових звань у сучасній німецькій військовій термінології є складною, багатоаспектною ієрархічною системою, яка, незважаючи на відповідність єдиним стандартам (зокрема, НАТО), демонструє значну термінологічну варіативність залежно від виду збройних сил (сухопутні війська, повітряні сили, військово-морські сили, СІР) та категорії військовослужбовців (рядові, унтер-офіцери, офіцери, генерали/адмірالی). Це ускладнює уніфіковане розуміння та переклад.

Мета дослідження.

Систематизувати та проаналізувати особливості позначення військових звань у сучасній німецькій військовій термінології (Бундесвер), виявити ключові структурні та термінологічні відмінності між видами збройних сил, а також дослідити мовні особливості формування та вживання цих назв, що відображають ієрархію, функції та історичні традиції.

Результати дослідження.

Бундесвер (Збройні сили ФРН) [6] є парламентською армією, що діє в рамках мандатів НАТО, ЄС та ООН, і складається з чотирьох видів збройних сил (сухопутні війська, ВПС, ВМС, СІР [3]) та підрозділу підтримки [2].

Термінологічна варіативність звань зумовлена поділом на роди військ: Сухопутні війська та ВПС використовують переважно спільні терміни (наприклад, *Hauptmann*, *Oberstleutnant*), тоді як військово-морські сили мають власні, пов'язані з морем назви (*Leutnant zur See*, *Kapitänleutnant*, *Fregattenkapitän*). Військові звання чітко поділяються на чотири основні групи:

- 1) Рядові є найнижчою групою, звання залежать від роду військ (*Schütze, Flieger, Matrose*), з найвищим званням *Oberstabsgefreiter* (з'явилося у 1996 р.);
- 2) Унтер-офіцери без портупеї слугують сполучною ланкою між рядовими та офіцерами, з керівними обов'язками (командири груп/загонів). Звання: *Unteroffizier* [5], *Oberfeldwebel*;
- 3) Унтер-офіцери з портупеєю (декоративний ремінь, що є історичним маркером цієї кар'єри [1]) є вищою категорією унтер-офіцерів із керівними та фаховими обов'язками (*Feldwebel, Stabsfeldwebel*);
- 4) Офіцери поділяються на молодших, штабних (*Hauptmann, Major, Oberstleutnant, Oberst*) та генералів/адміралів (*Brigadegeneral, Generalleutnant, Generalinspekteur* [4]).

Щодо мовних та структурних особливостей військових термінів на позначення посад та військових звань, то тут слід відмітити наявність складених іменників та префіксів. Більшість звань є складеними (*Oberstleutnant, Hauptfeldwebel*). Префікси на кшталт «Ober-» (*старший*) або «Stabs-» (*штабний*) позначають підвищення в ранзі в межах однієї категорії. Назви звань залежать від функції (наприклад, медична служба: *Stabsarzt*) та історичної традиції (наприклад, *Feldwebel* від *Weibel* та *Feld*). Багато назв були успадковані від Вермахту, але інтегровані в демократичну систему Бундесверу та адаптовані до міжнародних стандартів (коди НАТО).

Висновки.

Військові звання у сучасній німецькій мові є важливою складовою ієрархії та організації збройних сил. Позначення військових звань у сучасній німецькій військовій термінології є чітко регламентованою, але термінологічно диференційованою системою, яка віддзеркалює ієрархію та відповідальність (ранг, стаж, функція), будучи тісно пов'язаною зі структурою Бундесверу та його видами збройних сил. Вона демонструє високу ступінь внутрішньої логіки через систематичне використання складених іменників та префіксів (*Ober-, Stabs-*) для позначення вищих рангів у межах категорій. Спостерігається

збереження історичних маркерів (наприклад, терміни *Feldweibel*, *Portepe*) та одночасна інтеграція у міжнародний контекст (стандарти НАТО). Це слугує яскравим прикладом того, як мова відображає інституційний порядок і суспільні зміни, поєднуючи функціональність з традицією.

Список використаних джерел.

1. Bundeswehr Lexikon. URL: <https://einstellungstest-bundeswehr.de/bundeswehr-lexikon/>
2. Die Organisation der Bundeswehr. URL: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation>
3. Der Cyber- und Informationsraum. URL: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/cyber-und-informationsraum>
4. Gesichter des Lebens. URL: <https://www.gesichter-des-lebens.de/generalinspekteur-breuer/>
5. Unteroffizier Einstellungstest 2025. URL: https://www.youtube.com/watch?v=4KU_YZSBRbs
6. Bundesministerium der Verteidigung. URL: <https://www.bmvg.de/de/glossar>